

МАКЕДОНСКА БИБЛИОТЕКА
№ 13

СПОМЕНИ
отъ
50-ГОДИШНИЯТЪ МИ ЮБИЛЕЙ
1891 — 1941

МАКЕДОНСКА БИБЛИОТЕКА - СОФИЯ

ИСТОРИЧЕСКА КАРТИНА НА МАНАСТИРА СВ. АРАХАНГЕЛЪ, КРАЙ С. ВАРОШЪ
(Прилепско). Картината е подарена отъ прилепската община на юбиляра.

СОФИЯ
ПЕЧАТНИЦА „ХУДОЖНИКЪ“,
1942

Българите в
Западните
Далкани 1919

Българите в
Западните
Далкани 1919

I. КАКЪ СТАНАХЪ КНИЖОВНИКЪ

Презъ 1889/90 учебна година бѣхъ първа година учител въ историческото село Богданци (гевгелийско). Тогава написахъ „Описание на с. Богданци“. Наричамъ селото Богданци историческо, защото то стана причина да бѫдатъ убити френски и германски консули въ гр. Солунъ, отъ разярената турска тълпа, по случай насилиственото потурчване на хубава Богданка; Богданка бѣ грабена отъ ролителите ѝ и насила искаха да я потурчатъ Консулитѣ бѣха се застѫпили предъ властта да не става потурчване, единъ петъченъ денъ консулитѣ биватъ поканени да имъ се предаде момата въ една джамия, кѫдето и била насъбрана разярена турска тълпа Консулитѣ пристигатъ и намѣсто да получатъ момата, биватъ избити отъ разяренитѣ турци. Това се случило преди Руско-турската война. Ето на това историческо село бѣхъ приготвилъ обширно описание. Това бѣ първиятъ мой книжовенъ трудъ. Кѫде да се печати, обаче. На това време нѣмаше въ Македония нито български вестникъ, нито нѣкое списание. Едва презъ 1891 год. Екзархията създаде свой печатенъ органъ „Новини“. Изпратихъ моето описание въ редакцията на „Новини“, кѫдѣто бѣ помѣстено въ бр. 2, 1891 год. Следъ туй почнахъ да практикамъ до вестника статии отъ разнитѣ градове, гдето учителствувахъ изъ Македония. Най-изобилни статии писахъ отъ гр. Сѣръ върху „Терминологията на флората и фауната въ Македония“. Тия материали бѣше използвувалъ като свой трудъ (плагиаторъ) единъ нашинецъ, които ги публикувалъ въ сборника на Академията на науките. Това ми съобщи А. П. Стоиловъ, тогава уредникъ на Етнографския музей. Презъ 1902 год. публикувахъ обемистъ трудъ „Градъ Дойранъ и неговото езеро“. Като училищенъ инспекторъ публикувахъ много статии по църковно-учебното дѣло въ охридско, преспанско, дебърско и пр. Отъ Дебъръ практикахъ редовно статии до в. „Право“ въ Солунъ и „Новини“ въ Цариградъ, върху сръбската пропаганда и замислитѣ на Велешко-Дебърския Варнава, по-късно сръбски патриархъ. Презъ 1917/1918 учебна година сътрудничехъ редовно въ скопския вестникъ „Родина“. Следъ катастрофата редовно сътрудничехъ по разни вестници въ България.

Презъ 1923 год. зачестиха писания отъ разни пораженски срѣди по адресъ на Македония и македонцитѣ, че не заслужавали жертвите „Македонските чукари“. Това говорѣха и интелектуалцитѣ, една нещастна „тройка“, която ратуваше за сбли-

жение съ сърбите. По същото време сипъха се обвинения отъ сръбските шовинисти, че македонците съ били еснафъ хора, нѣмали интелигенция и пр. измишлотини. Тогава, презъ 1923 год., турихъ начало на моята „Македонска библиотека“, отъ която съ излѣзли 12 книги, на разни теми. Тъ бѣха като отговоръ на нашите интегралци и сръбските шовинисти. Книгите бѣха симпатично и насърчително посрещнати отъ сериозната критика. Тъ излизаха периодически. Азъ бѣхъ и издател, и авторъ, и пласъръ, и експедиторъ. Би рекълъ нѣкой смѣла авантюра. Началото бѣ скромно, съ малки книжки (ала брошурки), но насърчително. Отъ всѣкїде се чуваха гласове за по-обширна работа. И азъ се вслушахъ въ тия препоръки, та написахъ покрай малките книжки и обемисти трудове: „Градъ Прилепъ“ единъ томъ отъ 400 страници голѣмъ форматъ; „Манастиръ въ Македония“ — другъ томъ отъ 400 страници голѣмъ форматъ; „Книга за мияците“ — трети обемистъ томъ отъ 350 страници голѣмъ форматъ.

Номерата на моите книги съ следните: № 1 Мариово, което за два месеца претърпѣ второ издание; № 2 — Дойранъ и неговото езеро; № 3 — Преспа; № 4 — Преснянското езеро; № 5 Старинни въ Преспа, № 6 Градъ Прилепъ; № 7 Приносъ къмъ историята на революционното дѣло въ Македония (прилепско) № 8 Духовните качества на македонските българи; № 9 Сѫщата книга на френски *Les qualites Spirituelles des bulgares de Macédoine*; № 10 Спомени отъ моето 40 годишно учителство; № 11 Манастиръ въ Македония; № 12 Книга за мияците

Ето нѣкои отъ отзивите и критиките за моите книги:

B. „Зора“ бр. 6707.

ЦЕННИ СПРАВОЧНИ КНИГИ

Единъ самоукъ ученъ, прилепчанинътъ Георги Трайчевъ, който не проспалъ годините на учителството си изъ всички краища на Македония, а е наблюдавалъ и изучавалъ географски мѣстно титъ, които е обикалялъ и е събиралъ усърдно фолклорни материали и други данни за езика, бита, борбите за възраждане освобождение на македонските българи, издаде напоследъкъ една обемиста книга —

Книга за мияците

— въ която изнесе ценни данни изъ живота на македонските мияци: движението имъ въ близкото и по-далечно минало, особености на говора имъ, участието имъ въ българските национални борби, фоклоръ, битъ и пр. и пр. Изложението му е изпъстрено съ хубави илюстрации. Обхванати съ въ тая книга

на Трайчевъ: историческиятъ образъ на Иоанъ Кукузелъ, дебърскиятъ манастиръ Св. Иванъ Бигоръ, Лазарополе, рѣзбари отъ с. Осои, Галичникъ, Крушово, Смилево и др. Така „Книга за мияцитѣ“ е единъ цененъ приносъ къмъ науката за българскитѣ земи.

•И. Б.

Хр. Спасовски (Спис. „Педагогическа практика“ год. IV, кн. I и II, стр. 72—73), разглеждайки излѣзлитѣ книжки (*Мариово, Дойранъ и неговото езеро, Преспа*), казва: „. . . Личи, че преди да се залови г. Трайчевъ да пише за една или друга мѣстност, той не се е задоволявалъ само съ личнитѣ си впечатления, отъ посетениитѣ отъ него селища и области въ Македония, а е проучвалъ и писаното отъ други по сѫщия въпросъ. Затова и поднасянитѣ брошурки съдѣржатъ твърде разнообразенъ и изчерпателенъ материалъ. Отъ тѣхъ четела добива всестранни познания за описаната мѣстност. Избѣгнати сѫ, разбира се, подробности, които могатъ само да отрупатъ книжкитѣ, а да интересуватъ изключително специалиста.

Засѣгната е физическата география и етнография, фауната и флората, подземнитѣ и природни богатства, стопанското положение и националнитѣ стремежи, просвѣтнитѣ успѣхи и културнитѣ придобивки, близкото и далечното минало — изобщо всичко, което представлява интересъ. Книжкитѣ се четатъ съ увлѣчение. За всички, които бродиха презъ последнитѣ войни изъ Македония, за всички които избѣгаха отъ тамъ, поради новото иго, за всички, които живѣятъ съ интересъ къмъ красотитѣ, богатствата, населението и бѫдещето на тая страна — за всички тѣхъ книжкитѣ на г. Трайчевъ ще дадатъ приятно полезно четиво. Тѣ заслужаватъ да бѫдатъ доставени за всѣка учителска библиотека, толкова повече, че сѫ одобрени и отъ Министерството на просвѣтата.

Самото обстоятелство, че първата книжка е претърпѣла за една година две издания, свидетелствува, колко много се търсятъ и четатъ книжкитѣ отъ „Македонска библиотека“. Така пише за тая библиотека софийския инспекторъ на основнитѣ училища.

Ще спомена, че писването на посоченитѣ книги и статии за мене бѣше голѣмо удоволствие. Така: книгата Градъ Прилепъ бѣше готова за 6 месеца време. Помня, г. Ст. Симеоновъ (велешанецъ) ме запита, какъ съмъ приготвилъ тая книга, и ималъ ли съмъ сътрудници, издателство и пр. Отговора ми бѣ кратъкъ. Работя самичъкъ, безъ сътрудници, безъ издатели, безъ кредитори.

Въ моите писания имахъ единъ недостатъкъ. Азъ не пишехъ на чернова, нѣмахъ копие. Пишехъ направо, въ оригиналъ. Слава Богу, че не ставаше нужда да ми се губи статия изъ редакционитѣ на разнитѣ вестници и списания, иначе, не се ре-

шавахъ да възпроизвеждамъ писаното. Така пишехъ и работихъ на книжовното поле цѣли 50 години, отъ 1891—1841 гд. Доволенъ съмъ, че презъ тоя периодъ на време не чухъ упрѣкъ или укоръ за моите писания; наопаки слушахъ само добри отзиви и похвални думи. Така, съ своите скромни сили, можахъ да допринеса и азъ нѣщо на книжовното поле.

Ето списъкъ на вестниците и списанията, кѫдето сѫпубликувани мои трудове:

№ по редъ	Вестници:	№ по редъ	Списания:
1.	Новини	20	статьи
2.	Вести	40	"
3.	Право	20	"
4.	Учителски гласъ	3	"
5.	Народни права	5	"
6.	Родина	6	"
7.	Македония	39	"
8.	Илинденъ	21	"
9.	Миръ	21	"
10.	Зора	8	"
11.	Обзоръ	1	"
12.	Слово	1	"
13.	Обединение	1	"
14.	Заря	1	"
15.	Независимостъ	18	"
16.	Църковенъ вестникъ	1	"
17.	Прогимназиална пробуда	5	"
18.	Устремъ	3	"
19.	Независима Македония	3	"
20.	Пиринъ	1	"
21.	20 Юлий	2	"
22.	Куриеръ	1	"
23.	Кюстендилъ	1	"
24.	Дума	1	"
25.	Ла Булгари	7	"
26.	Народенъ стражъ	9	"
27.	Днесъ	8	"
28.	Вечеръ	5	"
29.	Младъ туристъ	1	"
30.	Тиквени	1	"
31.	Просветно единство	1	"
		255 статьи.	
		География 1 "	
		45 "	
		255 "	
		Общо 300 "	

II. КАКЪ СТАНА ЧЕСТВУВАНЕТО НА МОЯТА 50 ГОДИШНА КНИЖОВНА И ПУБЛИСТИЧНА ДЕЙНОСТЬ.

Искаше ми се да видя какъ се празнува великденъ въ ролния ми градъ (Прилепъ). Дали това празненство е нѣкогашното, или сърбите сѫ го измѣнили. Обиколилъ съмъ много градове изъ Македония, но както прилепския великденъ не съмъ срѣщалъ другаде. У насъ цѣла седмица става празнуване. Цѣла седмица чаршията е затворена. На третия денъ (вторникъ) цѣлия градъ излиза до селото Селце, кѫдето се прекарва до обѣдъ; въ петъкътъ пакъ цѣлия градъ посещава манастира въ с. Варошъ. Презъ първия и втория денъ гражданитѣ масово се посещаватъ. Следъ обѣдъ излизатъ на „Чайръ“, на тапани, кѫдето ставатъ хора, борби и разни други игри. Поради изключителнитѣ времена не всичко бѣше както нѣкога, но традициите бѣха запазени. Като менъ и други жадуваха да прекаратъ великденските празници при свои близки, та личеха мнозина софиянци. Възползванъ и отъ това ми идвane, изнесохъ и тоя пѫть предъ прилепчани три сказки на разни теми. Прекарахъ въ Прилепъ две седмици. На заминаване, при сбогуване, г. кмета, Методи Ночевъ, ми направи бележка, защо не съмъ казалъ, че навършвамъ 50 години отъ моята книжовна дейност, за да вземе общината грижата да се отпразнува пръвъ юбилей въ свободна Македония, който ще има голъмо възпитателно значение за младежъта и учащите се, а така сѫщо и за гражданското, което не е видѣло подобни празненства. Азъ отклонявахъ идеята на г. кмета, че сега не е време да правимъ шумъ съ юбилейни тържества, но той остана непоколебимъ, като повтори, че ще влѣзе въ преписка съ братството, въ София по тоя въпросъ. Председателтѣ на братството г. Т. Адамовъ е на сѫщото мнение — юбилей да има и то непременно въ Прилепъ. Той обеща да пишатъ официално въ Министерството на просвѣщението по тоя въпросъ. Поискаха ми се нѣкои сведения отъ Министерството. И по такъвъ начинъ наложи ми се за трети пѫть, въ едно кратко време, да посетя Прилепъ. Юбилеятъ трѣбваше да стане на Св. Кирилъ и Методи (25 май — Св. Духъ), така ми се съобщи отъ прилепската община. И министерството за тогава знаеше. Заминахъ за Прилепъ. Тамъ е образуванъ комитетъ, който да се грижи за празненството. Той се състои отъ кмета (председател) и членове: архиерейския намѣстникъ протиеренъ Н. Поповъ, директоря на гимназията г. Ем. Чучковъ и училищния инспекторъ г. Геневъ. Преди празника комитетътъ пустна афишъ по улиците

**ОТЪ КОМИТЕТА ПО ОТПРАЗДНУВАНЕТО 50 ГОД. ЮБИЛЕЙ НА
СЪГРАЖДАНИНА НИ г. ГЕОРГИ ТРАЙЧЕВЪ**

Прилепски граждани,

Като Ви съобщаваме, че на 25 т. м. (понедълникъ — Св. Духъ) следъ църковната служба (10 ч.) ще се чествува 50 годишната дейност на нашия съгражданинъ г. Георги Трайчевъ Георгимайковъ, като просветител, общественикъ, книжовникъ и публицистъ, поканваме Ви да почетете съ присъствието си това празненство първо отъ тоя родъ въ свободна Македония.

Празненството ще стане въ тукашната гимназия

Входъ свободенъ

Прилепъ, 23 май 1942 год.

Отъ Комитета:	Кметъ: <i>M. Ночевъ</i> Ар. Н-къ: <i>H. Поповъ</i> Дирек. на Гимн. <i>Чучковъ</i> Сред. Дирек. <i>H. Ивановъ</i> .
---------------	---

общината изпрати и покани до шефовете на разните учреждения
Do Господина

гр. Прилепъ

П. Г.

*Прилепската община взе инициативата да се отдаде
признание на благодарността по единъ тръгественъ начинъ на
нашия съгражданинъ*

Г. ГЕОРГИ ТРАЙЧЕВЪ,

*дългогодишенъ националенъ борецъ, общественикъ, литераторъ,
писателъ и бившъ просвъттенъ труженикъ.*

*За тази целъ ще се отпразнува 50 годишния му юби-
леи на неговата ползотворна и народополезна работа.*

*Юбилея ще се отпразнува въ салона на гимназията
на 25 май въ понедълникъ на Духовденъ.*

Начало въ 10 часа.

*Поканвате се, да приежтствувате на това празненство
за да отдадемъ заслужената почитъ къмъ нашия ветеранъ.*

Отъ Комитета

Празненството ще стане въ салона на гимназията, украсенъ съ естрада и зеленина. Министерството делегира за случая главния училищни инспекторъ по литература, г. Л. Георгиевъ. Празненството почна следъ църковната служба. Салона взе да се пълни съ публика и точно въ 10 часа бъде открито пра-
зднуването. На естрадата бъха седнали п. кмета, г. Анастасъ Самоковлиевъ, директора на гимназията, сръдищния директоръ

Часть отъ салона съ публиката.

и юбиляра. Отсѫтствуващия архиерейския намѣстникъ, по неизвестни причини. Гимназиалния хоръ изпѣ Шуми Марица и химна на Царя. Една ученичка издекламира едно-две стихотворения. Прѣвъ взе думата министерския пратеникъ. Той каза: Господинъ юбиляре, поднасямъ Ви поздравъ на г. Министра на просвѣтата, по случай Вашата 50 годишна дейностъ, като просвѣтитель и книжовникъ. По докладъ на Господинъ Министра, Н. В. Царя Ви награждава съ медаль за „наука и изкуство“. Следъ туй прикачи медала на гѣрдитѣ на юбиляра,

Окачване на ордена.

Българите в
Западните
Далкани 1919

при другитѣ три ордена, които красеха гърдите му. Вторъ поднесе поздравите г. кмета (титуляра отсътствуващ по слу-

Кмета произнася спомен приветствие.

жебна работа въ София) г. Самоковлиевъ, който каза : — Прилепската община се гордѣе, че тя първа се удостои съ Вашия пръвъ юбилей въ свободна Македония. Вие господинъ юбилиаре, като училищенъ инспекторъ поставихте учебното дѣло въ околията ни на здрави основи ; заварихте 10 селски училища, а оставихте 46. Вие като председателъ на околийския революционенъ комитетъ, съ своята предвидливост и умениес, спасихте града и околията отъ афери, каквито се желаеха отъ турските власти. Вие написахте историята на гр. Прилепъ, единъ обемисъ томъ отъ 400 страници и си издигнахте паметникъ приживѣ, защото никой другъ градъ въ Македония нѣма писана история. Вие станахте македонски трибунъ, като държахте сказки въ свободна Македония, на разни теми въ Скопие, Битоля, Ресенъ ; само въ Прилепъ изнесохте 9 сказки и съ това стоплихте сърдцата на гражданинъ ни, ободрихте ги, повдигнахте националното имъ съзнание и ги насырдчихте за очакване по-свѣтли дни на велика България. За всичко това ние се радваме, че имаме синове като Васъ, които сѫ гордостъ за страната. Вие съ своята полувѣковна просвѣтна и книжовна дѣйностъ сте назидателенъ примѣръ за младото поколение — нека то види, какъ се ценят заслугата на елинъ примѣренъ деецъ. Приленската община ценейки Вашите заслуги, Ви поднася въ дарь 5000 лева, които молимъ да ги приемете ; сѫщо

Директора приветствува юбиляра.

така поднася Ви и тази художествено изработена картина на историческия манастиръ Св. Арахангелъ и пр. Третъ поднесе приветствията г. директора на гимназията, като изтъкна книжовната дейност на юбиляра; а г. сръдишкия директоръ прочете адресъ от страна на учителството. Поднесоха още поздрави от страна на гарнизона, женското дружество „Царица

Поздравитъ на войската

Българите в
Западните
Далеки 1919

Иоанна“, което предаде и разкошна бонбонисра. Следъ туй, г. главния учител Борисъ Кюркчиевъ прочете телеграмитъ, получени отъ разни учреждения и лица. Тъ бъха отъ г. кмета, отъ прилепското братство, отъ щипското братство, отъ аташето по печата при японската легация г. Дошо и други. Последенъ говори юбиляра.

Юбиляра говори

— Свършихъ Солунската гимназия презъ 1889 год. Назначенъ бъхъ за учител въ с. Богданци: Тукъ написахъ „Описание на с. Богданци“. Втората учебна година бъхъ пратенъ въ гр. Кавадарци като главенъ учител. Третата година до м. февруари 1894/1895 год бъхъ учител въ гр. Прилепъ, следъ което Екзархията ме изпрати въ Скопското педагогическо училище. Въ Скопие останахъ и следующата учебна година. Други петъ години съмъ въ Сърското педагогическо училище; презъ 1901/1902 учебна година съмъ директоръ въ Дойранъ. Следующите 4 години съмъ директоръ въ Неврокопъ; презъ 1906/1907 учебна година съмъ директоръ въ гр. Велесъ. Следующата учебна година съмъ управител на прилепскиятъ училища. Презъ 1908/1909 учебна година съмъ училищенъ инспекторъ на прилепската околия, а следующите две години съмъ на същата длъжност въ охридската епархия. Презъ 1911/1912 учебна година съмъ премъстенъ въ дебърската епархия. Следъ излежаване изъ сръбскиятъ затвори и подписване на Букуреш-

кия миръ, екстернираха ме „браката“, като неблагонадежденъ. Следующитѣ три години съмъ въ земедѣлското училище Образцовъ чифликъ, край гр. Русе. Презъ 1916 год. изпратенъ съмъ въ охридската митрополия за секретарь. После станахъ директоръ на ресенското училище, а презъ 1917/1918 год. съмъ учитель въ Скопие. Тукъ ме завари катастрофата и се прибрахъ въ София, кѫдето учителствувахъ до 1929 година. Навършилъ бѣхъ кръгло 40 години служба и 60 години възрастъ, та на 15. X. 1929 год. се пенсионирахъ. Това е моята просвѣтна дейност. И тукъ, както въ книжовната ми дейност бѣхъ акуратенъ и изпълнителенъ. Не помня съ службата ми да съмъ злоупотрѣбявалъ, да съмъ манкиралъ. Въ 40 години, нито единъ день не съмъ поисквалъ отпуска.

На онова време работехме, не само въ просвѣтно отношение, работехме и въ революционното дѣло. Презъ 1907/1908 учебна година бѣхъ председателъ на оклийския революционенъ комитетъ въ прилепската околия. Влагахъ голѣмъ тантъ въ организационните работи и успѣхме да спасимъ страната отъ афери. Тогава се обяви и Хуриета отъ младотурците, който бѣше една лицемѣрна подмамка отъ „Жонтурклоритѣ“, за да преустановимъ четничеството.

Накрай дължа да изкажа моите голѣми благодарности на Н. В. Царя, за високото ми отличие съ медаль за наука и изкуство, на господинъ Министра на просвѣщението за доклада му до Царя; на господинъ инспектора за поднесените приветствия и медаль; на прилепската община за инициативата по празненството, за подаръците и приветствията; на г. директора за неговите приветствия, за отпускане салона и ученическия хоръ; на г. срѣдицния директоръ за адреса на учителите; на военните власти; на женското дружество и на всички Васъ за честта, която ми направихте да почетете съ присъствието си празненството и на всички ония, които телографически ме приветствуваха.

Въ заключение ще кажа, че щомъ доживѣхъ да видя свободата на Македония и щомъ се удостои съ днешното празненство, нека ми бѫде позволено да спомена думите на стареца Симеонъ, който искаше да види младенеца Иисуса. — Тѣзи думи сѫ: Нине отпущаеши раба твоего владико по глаголу твоему смиромъ.

Ето и нѣкои отзиви за юбилея:

I. Една 50-годишнина

Стариятъ учитель и книжовникъ г. Георги Трайчевъ на вършва 50 години отъ своята публицистична и книжовна дейност. Роденъ въ гр. Прилепъ на 2. X. 1869 год. основното си образование добилъ въ родния градъ, а гимназиално — въ гр. Солунъ, където е свършилъ презъ 1889 година. Учителствувалъ

подъ екзархийско ведомство, до междусъюзнишката война, като директоръ и училищенъ инспекторъ цълъ 30 години. Екстерниранъ отъ сръбските власти, прибира се въ България и учителствува още други 10 години. Следъ окупацията на Македония отъ българските войски въ Свѣтовната война изпратенъ е въ Македония, като секретаръ на охридската митрополия, а покъсно и учителъ въ Ресенъ и Скопие. Следъ като навърши 40 служебни години и възрастъ 60, пенсионира се презъ 1929 година. Въ продължение на 50 години отъ 1891 — до денъ днешенъ, сътрудничилъ е въ разни вестници и списания, гдето сѫ публикувани около 300 статии: по етнография, география, църковно училищно дѣло, педагогика, история и археология, природонаучни, обществено-политически, сръбската пропаганда въ Македония, революционното дѣло и пр.

Презъ сѫщото време е написалъ и издалъ следнитѣ книги: Мариово, Дойранъ и неговото езеро, Преспа, Преспанското езеро, Старини въ Преспа, Историята на гр. Прилепъ, Духовнитѣ качества на македонските българи, Приносъ къмъ историята на революционното дѣло въ Македония (Прилепско), Спомени отъ моето 40-годишно учителство, Манастиритѣ въ Македония, Книга за мияците.

Той притежава три ордена за гражданска заслуга и Св. Александъръ.

В. „Днесъ“, бр. 521.

II. Георги Трайчевъ

Македония отъ незапомнени години е била източникътъ на българска култура и просвѣта. Българското родолюбие въ нея е допринесло най-много за общия напредъкъ на българската култура и просвѣта. Единъ отъ тѣзи самоотвержени труженици е неуморимиятъ учителъ, общественикъ-публицистъ и авторъ на много книги Г. Трайчевъ. Неговата дейност е по-вече отъ похвална.

Георги Трайчевъ е роденъ въ крепостта на българщината, Прилепъ, тамъ е завършилъ основното си училище, а после и солунската гимназия. Той рано почналъ да се обажда въ сътрудничество на журналистиката, като станалъ единъ отъ най-редовнитѣ сътрудници на вестниците „Новини“ и „Право“. Той е единъ отъ най-съвѣтнитѣ учители и възпитателъ на българската младеж; взима живо участие въ революционното движение срещу турската тиранія. Той учителствува въ педагогическите училища въ Скопие и Сѣръ. Директорствува въ следнитѣ училища: Дойранъ, Неврокопъ, Велесъ и Прилепъ и достига до степень училищнъ инспекторъ. Той служи 30 години въ Македония и 10 години въ старитѣ предѣли на България. Сътрудничилъ е въ следнитѣ вестници: „Македония“, „Илинденъ“, „Миръ“, „Независимостъ“, „Устремъ“. Почва да

издава съ свои сръдства и разпространява библиотека „Македонска библиотека“, като издаде следнитѣ тниги: „Мариово“, „Дойранъ“, „Преспа“, „Преспанско езеро“, „Старини въ Преспа“, „Градъ Прилепъ“, „Духовни качества на македонските българи“, „Приносъ иъмъ революционното дѣло въ Македония“, всички тия трудове получиха най-ласкави отзиви отъ критиката.

Неговата културна и просвѣтна дейност и неговитѣ писания сѫ едно рѣдко явление, той е истинската хроника на всички трептущи жизнени въпроси на Македония, както изъ областъта на етнографията, географията, природнитѣ науки, така и на разни политико-обществени въпроси и материалъ изъ революционния животъ на Македония. Неговата родолюбива дейност и неговата хубава литература прави честь на Георги Трайчева. Името Георги Трайчевъ като учитель, общественикъ, историкъ и публицистъ е познато. Неговата борба и неговитѣ правилни ориентировки се увѣнчаха съ голѣмъ успѣхъ. Блѣнътъ на неговитѣ свещенни идеали сѫ осъществи и достойната борба за свободата на българитѣ въ Македония получи своята най-голѣма отилата, като нашия културенъ и общественъ десецъ Георги Трайчевъ доживѣ да види свободни градо-ветѣ, кѫдето той работи и за които той писа неуморно.

Нека всички пожелаемъ на нашиятъ писателъ, общественикъ и учитель дѣлъгъ животъ въ обединена и велика България.

T. K.

(Секретарь на битолската община)

B. „Пелистерско echo“, бр. 21

III. 50-годишенъ юбилей на Георги Трайчевъ

за неговата просвѣтна и обществена дейност.

Прилепъ, 26 май (По телефона). На 25 т. м., по починъ на прилепската община, бѣ чествуванъ 50-годишния юбилей на Георги Трайчевъ, за неговата революционна, книжовна, просвѣтна и публицистична дейност. Тържеството се състоя въ салона на гимназията и има голѣмо поуко-възпитателно въздействие върху младежъта и особено върху учащите се. Присѫствуваха представители на всички културно-просвѣтни организации и шефове на учреждения, учащи и много граждани. Тържеството бѣ открито съ изпъване на „Шуми Марица“ и „Химна на Царя“ отъ хора на гимназията.

Появяването на юбиляра на сцената бѣ посрещнато съ бурни ржкоплѣскания. Отъ страна на Министъра на народното просвѣщение, той бѣ поздравенъ отъ главния инспекторъ г-нъ Любенъ Георгиевъ, който му вржчи сребъренъ медаль съ ко-

ронка за наука и изкуство, съ който той е удостоен отъ Негово Величество Царя. Поднесоха следъ това приветствия: пом.-кметът на гради г. Анастасъ Самоковлиевъ, който изтъкна ценната заслуга на юбиляра въ областта на народослуженето, като учител, директоръ, училищенъ инспекторъ, общественикъ и публицистъ, като председател на околийски комитетъ и пр. Той му вржчи суматъ 5,000 лв. и една картина, изобразяваща манастира „Св. Арахангелъ“ въ с. Варошъ. Изказаха приветствия и директорът на гимназията г. Ем. Чучковъ и замѣстникъ — околийскиятъ училищенъ инспекторъ г. Найденъ Ивановъ. Прочетени бѣха множество поздравителни телеграми, между които и отъ аташето по печата въ японската легация въ София г. Хисоси Доси, отъ председателитъ на прилепското и щинското братства, отъ кмета на града г. инж. Методи Ночевъ и множество почитатели и приятели на юбиляра.

Видимо гръгнатъ и развлънуванъ юбилярътъ благодаря съ сълзи на очи за честта, която му се оказва и то въ единъ моментъ така дълго очакванъ.

Г. Стаматовъ

(Секретарь на прилепската община)

B. „Цълокупна България“ бр. 292

IV. Единъ заслуженъ юбилей

Прилепъ, юни. На 25 м. м. по инициативата на общината, въ града ни се чествува 50-годишната дейност на заслужилия прилепчанинъ г. Георги Трайчевъ, като просвѣтител, революционеръ, общественикъ, книжовникъ и публицистъ.

Тържеството стана въ салона на гимназията. Юбилярътъ г. Георги Трайчевъ, бѣше поздравенъ отъ г. м-ра на Народното просвѣщение, чрезъ представителя си г. Любенъ Гедриевъ, гм. инспекторъ, който му вржчи и сребъренъ медалъ за наука и изкуство, съ който Н. В. Царя го награждава.

Зам. кметът на града г. Ан. Самоковлиевъ следъ като изтъкна заслугите на г. Трайчевъ, вржчи му даръ отъ 5,000 лв., отъ страна на прилепската градска община и една хубава картина изобразяваща историческия манастиръ „Св. Арахангелъ“ въ с. Варошъ, прилепско. Поздравления поднесоха и г. директора на гимназията Ем. Чучковъ, зам. окол. училищенъ инспекторъ г. Н. Ивановъ и г-жа Василка Кьовкарова, отъ името на женското бл. д-во „Царица Иоана“ като му поднесе и една разкошна бонбонера.

Г-нъ Трайчевъ благодари сърдечно на съгражданите си за отпразнуването на юбилея му, който е първиятъ въ свободна Македония, и то въ моментъ, за който той едва ли е блѣнувалъ

B. „Зора“, бр. 6877

Българите в
Западните
Далкани 1919